

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: **1/ I.**, bytom B., **2/ H.**, bytom B. proti žalovanému: **P.**, so sídlom D., IČO: X., zast. JUDr. L., advokátkou, Z., **o neplatnosť uznesenia členskej schôdze**, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.10.2005, č. k. 18 Cbs 16/2004-167, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.10.2005, č. k. 18 Cbs 16/2004-167 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odvolanie žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.10.2005, č. k. 18 Cbs 16/2004-161 **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zo dňa 20.10.2005 zamietol žalobu na určenie, že vylúčenie žalobcov v 1/ a 2/ rade z riadneho členstva v družstve je neplatné. Zároveň žalobcov zaviazal žalovanému nahradiť trovy konania vo výške 10 057 Sk (333,83 Eur) do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a to na účet právnej zástupkyne žalovaného.

Súd v odôvodnení uviedol, že Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 11.11.2004, č. k. 18 Cbs 16/2004-103 vyhlásil uznesenie členskej schôdze žalovaného zo dňa 26.3.2004, ktorým sa žalobcovia vylúčili z družstva, za neplatné, nakoľko žalobcov žalovaný nemohol vylúčiť z členstva v družstve, keďže žalobcovia sa nezaviazali k ďalšiemu členskému vkladu. Odvolací súd po prejednaní odvolania prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom mal súd prvého stupňa zistiť, či boli splnené podmienky na uplatnenie

práva žalobcov. Prvostupňový súd po doplnení dokazovania žalobu zamietol, pretože žalobcovia na členskej schôdzi nezaprotokolovali námietku proti vylúčeniu z družstva a návrh nepodali v jednomesačnej prekluzívnej lehote.

O odvolaní žalobcov proti rozsudku o zamietnutí návrhu rozhodol Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 15.11.2006, sp. zn. 2 Obo 374/2005 tak, že napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie členskej schôdze o vylúčení žalobcov z družstva žalovaného je neplatné. Súčasne odmietol odvolanie žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.10.2005, č. k. 18 Cbs 16/2004-161 a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi v 1/ rade náhradu trov druhostupňového konania vo výške 2 270 Sk (75,35 Eur), pričom náhradu trov prvostupňového konania žalobcom nepriznal.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že žalobcovia v 1/ a 2/ rade sa návrhom zo dňa 14.5.2004 domáhali neplatnosti uznesení prijatých na členskej schôdzi žalovaného zo dňa 26.3.2004, ktorá uznesením č. 1/2004 potvrdila uznesenie predstavenstva družstva č. 7/2004 zo dňa 24.2.2004 o ukončení členského pomeru so žalobcom v 1/ rade. Žalovaný vylúčil žalobcov z dôvodu porušenia čl. 10 ods. 2 stanov zmenených členskou schôdzou dňa 4.4.2003, t. j. pre nesplatenie členského vkladu vo výške 160 000 Sk (5 311,03 Eur). Zákon pozná dva zákonné dôvody na vylúčenie člena z družstva, a to opätovné porušenie členských povinností napriek výstrahe a úmyselný trestný čin spáchaný proti družstvu alebo členovi družstva. Zákon umožňuje si upraviť i ďalšie dôvody vylúčenia člena z družstva prostredníctvom stanov družstva. Stanovy žalovanému umožňovali vylúčiť člena z družstva z dôvodu nezaplatenia členského vkladu. V zmysle ust. § 223 ods. 3 Obchodného zákonníka vzniká členstvo v družstve (okrem splnenia iných zákonných podmienok podľa ust. § 227 Obchodného zákonníka) zaplatením členského vkladu. Prevzatie členského vkladu, určeného stanovami družstva, je podmienkou členstva v družstve. Žalobcovia sú členmi družstva od roku 1986. Stanovy predložené účastníkmi (z roku 1993 v časti, v znení, ktoré podľa tvrdenia žalobcov bolo platné aj v čase ich vstupu do družstva v roku 1986) určujú v čl. 10 ods. 3 základný členský vklad vo výške 25 000 Sk /Kčs/ (829,85 Eur), ktorého súčasťou je vstupný vklad vo výške 10 000 Sk /Kčs/ (331,94 Eur) a ktorý je člen povinný zaplatiť pred prijatím za člena družstva. Podľa stanov bol člen družstva povinný splatiť členský vklad presahujúci základný do dvoch rokov (podľa stanov z roku 1996 do troch rokov). Pre členov vstupujúcich do družstva platí úprava pomerov družstva v čase ich vstupu do družstva. Ak žalobcovia mali v čase ich vstupu do družstva zaplatený stanovami určený vstupný vklad, ktorý je súčasťou základného členského vkladu v lehote určenej stanovami, stali sa platnými členmi družstva bez ohľadu na transformáciu družstva v roku 1992, ako aj zmenu stanov

a inú úpravu členských práv a povinností viažucich sa na vznik členstva v družstve. Znížením majetkových podielov členov družstva v súvislosti s transformáciou družstva nedochádza automaticky k zníženiu členského vkladu zaplateného pri vstupe člena do družstva. Pri zmene stanov ohľadne výšky určeného základného členského vkladu nemožno nezaplatenie rozdielu medzi zaplateným členským vkladom určeným stanovami platnými v čase vzniku členstva a výškou členského vkladu podľa neskoršej úpravy stanov pokladať za porušenie povinností člena družstva. Nová úprava je platná pre členov vstupujúcich do družstva v čase platnosti zmeny stanov. Z uvedeného dôvodu nie je nezaplatenie členského vkladu vo výške 160 000 Sk (5 311,03 Eur), ktorý bol určený zmenenými stanovami, porušením stanov družstva a vylúčenie žalobcov z družstva je neplatné.

Pokiaľ ide o žalobcami podané odvolanie proti uzneseniu o nepripustení zmeny návrhu zo dňa 20.10.2005, vyhlásenom na pojednávaní, odvolací súd odvolanie odmietol, pretože podľa ust. § 202 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu neprípustné.

Žalobcovia sa v odvolacom konaní domáhali, aby súd uložil žalovanému pokutu za opätovné bezdôvodné vylúčenie žalobcov z členstva družstva vo výške stanovenej zákonom. Nakoľko predmetný návrh nebol uplatnený v konaní pred súdom prvého stupňa a prvostupňový súd teda o ňom nerozhodol, nemôže byť predmetom odvolacieho preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa.

O dovolaní žalobcu rozhodol Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 30.11.2009, sp. zn. 1 Obdo V 29/2007 tak, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu uvedeného v ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dovolací súd vo svojom uznesení uviedol, že odvolací súd vychádzal z iného skutkového a právneho záveru ako súd prvého stupňa. Prvostupňový súd skúmal uplatnený nárok z hľadiska splnenia formálnych podmienok upravených v ust. § 242 Obchodného zákonníka. V zmysle tohto ustanovenia súd vysloví neplatnosť uznesenia členskej schôdze na návrh člena, ak bolo prijaté rozhodnutie v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami družstva, pričom návrh môže člen podať iba ak požiadal o zaprotokolovanie námietky na členskej schôdzi, kde bolo prijaté uznesenie alebo ak námietku oznámil predstavenstvu do jedného mesiaca od konania schôdze. Návrh na súd možno podať len do jedného mesiaca odo dňa, keď člen požiadal o zaprotokolovanie námietky alebo od oznámenia námietky predstavenstvu. Nakoľko obe podmienky absentovali, prvostupňový súd žalobu zamietol a nezaoberal sa vecnými námietkami vylúčenia žalobcov z členstva v družstve.

Dovolací súd dospel k záveru, že na konštatovanie neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze o vylúčení žalobcov z družstva nemal odvolací súd dostatočný podklad, nakoľko nevykonal dokazovanie v zmysle ust. § 213 O.s.p. Ďalej uviedol, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil len na citáciu ust. § 242 Obchodného zákonníka bez právneho zdôvodnenia, pričom nevysvetlil odchýlenie sa od skôr vysloveného právneho názoru, ktorým bol súd prvého stupňa pri opätovnom rozhodovaní o veci viazaný. Zároveň v otázke platnosti stanov v rozhodnom období, výšky členského vkladu a jeho splatnosti vychádzal z tvrdení žalobcov, pričom nebolo vykonané žiadne dokazovanie.

Dovolací súd odvolaciemu súdu taktiež vytkol neurčitost' výroku o neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze o vylúčení žalobcov z družstva žalovaného. Poukázal na skutočnosť, že podmienky súdnej ochrany člena družstva, ktorého sa rozhodnutie o vylúčení týka, sú upravené v ust. § 231 ods. 4 Obchodného zákonníka, ktoré má špecifickú povahu a nemožno naň aplikovať podmienky stanovené v ust. § 242 Obchodného zákonníka pre ostatné prípady preskúmania rozhodnutí členskej schôdze súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací /§ 10 ods. 2 O.s.p./ opätovne prejednal napadnutý rozsudok podľa ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p., preskúmal podľa ust. § 214 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa ust. § 231 ods. 3 Obchodného zákonníka platného ku dňu vylúčenia žalobcov z družstva, člen môže byť vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, alebo z iných dôležitých dôvodov uvedených v stanovách. Fyzická osoba môže byť vylúčená tiež, ak bola právoplatne odsúdená pre úmyselný trestný čin, ktorý spáchala proti družstvu alebo členovi družstva. O vylúčení, ktoré sa musí členovi písomne oznámiť, rozhoduje, pokiaľ stanov neurčujú inak, predstavenstvo. Proti rozhodnutiu o vylúčení má právo podať člen odvolanie na členskú schôdzu.

Podľa ust. § 231 ods. 4 cit. zák., súd na návrh člena, ktorého sa rozhodnutie týka, vyhlási rozhodnutie členskej schôdze o vylúčení za neplatné, ak je v rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami.

Podľa ust. § 223 ods. 3 cit. zák., podmienkou vzniku členstva je splatenie členského vkladu určeného stanovami (základný členský vklad) alebo v stanovách určenej časti základného členského vkladu (vstupný vklad).

Podľa ust. § 223 ods. 4 cit. zák., členovia družstva sa môžu zaviazať, pokiaľ to stanov pripúšťajú, k ďalšiemu členskému vkladu a k ďalšej majetkovej účasti na podnikaní družstva za podmienok určených stanovami.

Žalovaný žalobcov vylúčil uzneseniami predstavenstva č. 6/2004 a č. 7/2004 zo dňa 24.2.2004 v zmysle čl. 6 ods. 1 písm. c/ a ods. 8 písm. e/ stanov žalovaného, platných ku dňu vylúčenia z dôvodu nesplatenia členského vkladu. Podľa čl. 10 ods. 2 stanov zmenených členskou schôdzou dňa 4.4.2003 bola výška základného členského vkladu 160 000 Sk (5 311,03 Eur), pričom podľa žalovaného žalobcovia ku dňu vylúčenia z družstva mali vklad splatený vo výške 19 211 Sk (637,69 Eur), resp. 19 023 Sk (631,45 Eur). Členská schôdza uznesením č. 1/2004 dňa 26.3.2004 napadnuté uznesenia predstavenstva potvrdila. Následne žalobcovia v 1/ a 2/ rade podali na súd dňa 14.5.2004 návrh na určenie neplatnosti uvedeného uznesenia členskej schôdze žalovaného, nakoľko žalobcovia sa stali riadnymi členmi družstva v roku 1986 a ich majetkové podiely ku dňu transformácie družstva boli vo výške 35 160 Sk (1 167,10 Eur), resp. 34 972 Sk (1 160,86 Eur). K zníženiu majetkových podielov došlo na základe uznesenia valného zhromaždenia zo dňa 5.12.1992, ktorým boli schválené zmeny k transformačnému projektu.

Prvostupňový súd návrh zamietol z dôvodu nesplnenia podmienok vyplývajúcich z ust. § 242 Obchodného zákonníka. Dovolací súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že na daný prípad nie je možné aplikovať podmienky vyplývajúce z ust. § 242 Obchodného zákonníka, nakoľko súdna ochrana člena družstva je upravená v ust. § 231 ods. 4 Obchodného zákonníka. Rovnaký záver vyjadril Najvyšší súd SR aj v rozsudku, sp. zn. 1 Obo 98/2004, v ktorom dospel k záveru, že ust. § 231 ods. 4 je osobitné ustanovenie, pri ktorom neplatí jednomesačná prekluzívna lehota na podanie návrhu na súd na určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze, ani povinnosť požiadať o zaprotokolovanie námietky na členskej schôdzi alebo jej oznámenie predstavenstvu.

Súčasne v zmysle judikatúry nemôže konajúci súd návrh vylúčeného člena družstva na vyhlásenie neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze o jeho vylúčení zamietnuť pre nezaprotokolovanie jeho námietky na členskej schôdzi alebo neoznámenie námietky predstavenstvu do jedného mesiaca od konania tejto schôdze.

Dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu, že v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku nevysvetlil odchýlenia sa od skôr vysloveného právneho názoru ohľadne aplikácie ust. § 242 O.s.p., ktorým bol prvostupňový súd pri svojom opätovnom rozhodovaní o veci viazaný.

Zmena právneho názoru odvolacieho súdu v posudzovanej danej veci spočíva v priklonení sa k jednotnému právnomu názoru viacerých senátov odvolacieho súdu, ktoré rozhodovali vo veciach s obdobnými skutkovými skutočnosťami.

Nakoľko na daný spor je možné aplikovať iba ustanovenie § 231 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka, na posúdenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze č. 1/2004 zo dňa 26.3.2004 je potrebné preskúmať, či žalobcovia porušili členské povinnosti vyplývajúce zo stanov žalovaného, keď nesplatili zmenený členský vklad vo výške 160 000 Sk (5 311,03 Eur) alebo je rozhodnutie členskej schôdze v rozpore so stanovami družstva, pretože žalobcovia boli povinní uhradiť členský vklad vo výške určenej stanovami ku dňu vstupu do družstva, t. j. v roku 1986.

Vzhľadom na to, že pre členov vstupujúcich do družstva platí úprava pomerov družstva v čase ich vstupu do družstva, je nutné posudzovať splnenie, resp. porušenie povinností žalobcov podľa stanov platných ku dňu ich vstupu do družstva. Keďže v spise uvedené stanovky, z ktorých by bola tiež zrejماً stanovená výška základného členského vkladu, ktorú boli povinní zaplatiť všetci uchádzači o členstvo v družstve, absentuje, je potrebné ich doložiť do spisu, prípadne svedeckými výpoveďami alebo inými dôkaznými prostriedkami zistiť, či sa tvrdenie žalobcov ohľadne totožnosti obsahu stanov z roku 1993 a 1986 zakladá na pravde. V zmysle usmernenia dovolacieho súdu je taktiež nutné sa zaoberať rozsahom splatenia členského vkladu zo strany žalobcov v čase ich vstupu do družstva.

Podľa názoru odvolacieho súdu potvrdeného aj obsahom uznesenia dovolacieho súdu, ak žalobcovia mali v čase ich vstupu do družstva zaplatený stanovami určený vstupný vklad, ktorý je súčasťou základného členského vkladu v lehote určenej stanovami, stali sa platnými členmi družstva, a to aj bez ohľadu na transformáciu družstva v roku 1992, ako aj zmenu stanov a inú úpravu členských práv a povinností viažucich sa na vznik členstva v družstve. Znížením majetkových podielov členov družstva v súvislosti s transformáciou družstva nedochádza automaticky k zníženiu členského vkladu zaplateného pri vstupe člena do družstva. Pri zmene stanov ohľadne výšky určeného základného členského vkladu nemožno nezaplatenie rozdielu medzi zaplateným členským vkladom určeným stanovami, platnými v čase vzniku členstva a výškou členského vkladu podľa neskoršej úpravy stanov pokladať za porušenie povinností člena družstva. Nová úprava je platná pre členov vstupujúcich do družstva v čase platnosti zmeny stanov.

Žalobcovia podali odvolanie aj proti uzneseniu o nepripustení zmeny návrhu zo dňa 20.10.2005, č. k. 18 Cbs 16/2004-167. Podľa ust. § 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p., odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu. V zmysle ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odvolací súd odvolanie proti uvedenému uzneseniu odmietol.

Žalobcovia sa v odvolacom konaní domáhali, aby súd uložil žalovanému pokutu za bezdôvodné opätovné vylúčenie žalobcov z členstva družstva vo výške stanovenej zákonom. Predmetný návrh nebol návrhom uplatneným v konaní na súde prvého stupňa, preto nebol v prvostupňovom konaní prejednaný a o tomto návrhu nebolo prvostupňovým súdom rozhodnuté, preto nemôže byť predmetom odvolacieho preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Nakoľko súdom prvého stupňa nebolo dostatočne zistené porušenie členských povinností zo strany žalobcov, odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Nitre podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, v ktorom súd prvého stupňa bude postupovať v smere naznačenom vyššie.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať odvolanie.

V Bratislave 7. apríla 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová